

25 november 2018 – laatste zondag van het kerkelijk jaar

HOOP!

Bijbellezing: Handelingen 26

Paulus is voorgeleid in de rechtbank. Hij moet verschijnen voor twee Romeinse regeringsleiders die zijn lot kunnen bepalen. Wat Paulus' lot volgens de joodse leiders moet zijn, is duidelijk: hij moet vanwege zijn godslastering de doodstraf ontvangen. Nu komt het er op aan wat Paulus gaat zeggen... Waar gaat het Paulus om? Wat heeft Paulus te zeggen? *Hoop*. Ik wil *hoop* verkondigen. Hoop voor de wereld. Hoop voor jullie. En daarom word ik nu geoordeeld: ⁶*Nu sta ik terecht omdat ik hoop op de vervulling van de belofte die God aan onze voorouders heeft gedaan.* ⁷*Ook de twaalf stammen van ons volk hopen daarop en dienen God volhardend, dag en nacht. Omwille van deze hoop word ik door de Joden aangeklaagd, majesteit!*

Hoop. Hoop voor de wereld. Hoop voor u en jou. Daar gaat het dus om in het christelijk geloof. Ik ga hier nu nog een aantal dingen over zeggen, maar hier komt het eigenlijk op neer. De Bijbelse boodschap, de kern van het christelijk geloof is *hoop voor de wereld*. ... Maar toch ook *liefde*? Dáár gaat het toch om? Ja, ook liefde. Maar liefde is niet uniek voor het christelijk geloof. Liefde en zorg voor elkaar vind je gelukkig nog op zoveel andere plaatsen buiten de kerk. Niet alleen in de kerk is er liefde. En aan de liefde in de kerk mankeert ook nog wel eens het een en ander, zo gebiedt de eerlijkheid te zeggen. ... En 'normen en waarden' dan? Is dat het niet waar het in de kerk om gaat? Nu, dat is ook een belangrijk aspect van het christelijk geloof: je levenshouding, je gedrag, normen en waarden. Maar ook normen en waarden kom je gelukkig nog op andere plekken tegen dan alleen in de kerk. En ook van normen en waarden gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat een kerk niet altijd het goede voorbeeld geeft... Als je heel eenvoudig de krantenartikelen van het afgelopen jaar – over de Rooms-katholieke kerk, maar ook over andere kerken - legt naast de Tien Geboden. Nee, het gaat in de kerk ten eerste om *de hoop*. Dat is de schat die wij hier mogen delen. Dat is het thema wat wij in alle toonaarden bezingen elke zondag weer. Dat is de boodschap voor de wereld, die wij hebben uit te dragen. 'En daar mag je mij dan ook op beoordelen', zo lijkt Paulus hier te zeggen.

Wat is dat voor hoop dan? Dat gaat Paulus uitleggen: ⁶*Nu sta ik terecht omdat ik hoop op de vervulling van de belofte die God aan onze voorouders heeft gedaan.* ⁷*Ook de twaalf stammen van ons volk hopen daarop en dienen God volhardend, dag en nacht. Omwille van deze hoop word ik door de Joden aangeklaagd, majesteit!* ⁸*Waarom is het toch zo moeilijk te geloven dat God mensen uit de dood opwekt?* De hoop van Paulus, de hoop die hij met iedereen wil delen, heeft alles te maken met de opstanding der doden. Nog specifieker: met de opstanding *van de Here Jezus Christus*, want Paulus vertelt het een stukje later in zijn betoog zo: ²²... *en daarbij zeg ik niets anders dan wat volgens de profeten en Mozes moest gebeuren, ²³namelijk dat de Messias zou lijden en sterven en dat Hij als eerste van de doden zou opstaan om aan zijn eigen volk en aan de heidenen het licht te verkondigen'* Jezus is als Eerste van de doden opgestaan. Maar daar zal het niet bij blijven. Zijn opstanding is het teken van de toekomstige opstanding van alle doden. Het garantiebewijs. Jezus' opstanding is de eerste termijnbetaling van de geweldige rijkdom die straks gestort zal gaan worden.

Daarom komen wij ook elke zondag bij elkaar in de kerk. Op zondag, de eerste dag van de week, de dag waarop de Heere Jezus is opgestaan. Elke zondag worden wij er op deze manier weer aan herinnerd en bij bepaald: Jezus is opgestaan... en dat betekent dat er een toekomst aankomt,

zo groots... zo bijzonder..., de opstanding der doden. Dat is de hoop waaruit wij leven, waardoor wij verder kunnen in deze wereld waar nog zoveel hopeloosheid is, waardoor wij er juist voor deze wereld ook kunnen en willen zijn. Ons leven hangt eigenlijk aan een draad verbonden die aan twee punten is vastgemaakt: aan de ene kant Pasen, de opstanding van de Here Jezus, lang geleden... en aan de andere kant de verwachting van de de opstanding van de doden, in de toekomst. Twee punten, waaraan ons leven vastzit: als je 'Jezus' zegt..., dan zeg je tegelijkertijd 'Gods nieuwe toekomst'... en als je over 'de toekomst' spreekt, dan kan dat niet zonder 'Jezus, de Opgestane Heer' te noemen.

Maar... dat is nogal wat... Ook al staat Paulus zo vurig te getuigen..., laat wij niet met een al te grote vanzelfsprekendheid over de opstanding spreken, alsof het allemaal 'natuurlijk zo is'. Misschien heeft u ook wel eens die kritische opmerking teruggekregen: 'opstanding van de doden, geloof je er in? Er is toch nog nooit iemand teruggekomen?' En laten wij eerlijk zijn: als je op een begraafplaats loopt en je ziet al die graven om je heen..., hoe zou het mogelijk zijn dat al die mensen zullen opstaan? Maar ook al die mensen, waarvan het graf in de loop der tijd al is geruimd? En dan hebben wij het alleen nog over die ene begraafplaats, waar wij dan op lopen..., als je heel de wereld bedenkt en al die mensen die in al die eeuwen zijn overleden... Dan kan je in de kerk volmondig de opstanding der doden belijden, maar er zijn van die momenten waarop je denken en je voelen zo haaks daarop staan.

Maar in de tijd van de Bijbel was zoiets als de 'opstanding der doden' net zo onvoorstelbaar als in onze tijd. Wij moeten niet denken dat onze moeite met het geloof hierin heeft te maken met onze wetenschappelijke kennis en onze hoogontwikkelde samenleving. Nee, de Grieken en Romeinen eeuwen voor ons hadden er ook al diep over nagedacht. En voor hen was het net zo onvoorstelbaar. Stadhouder Festus valt Paulus dan ook in de rede en roept: 'U slaat wartaal uit, Paulus!' 'Er is door al dat studeren kortsluiting gekomen in je bovenkamer, Paulus!'

Ook in Paulus' tijd was de opstanding van de Here Jezus dus iets wat niemand kon geloven. Ja, degene die er het meeste op had afgegeven en zich er het hardste daartegen had verzet, was *Paulus zelf*. Hij kon er niets mee. Hij wilde er niets mee. Dat christendom, dat groepje joden dat achter die Jezus aan was gegaan en nu beweerde dat Jezus als Opgestane Heer nog steeds bij hen was..., dat moest met wortel en tak worden uitgerooid. Totdat, zo vertelde Paulus zijn levensverhaal aan koning Agrippa, totdat Jezus hem zelf was verschenen toen hij onderweg was naar Damascus om de christenen op te pakken. Een licht uit de hemel..., feller als de zon overdag..., een stem die hem vroeg 'waarom vervolg je Mij?'. Het was Jezus Zelf. De opgestane HEER.

Het probleem is: je kunt de opstanding van de HEER niet bewijzen. Alleen ervaren. Ja, er zijn best wat historische argumenten te geven om je geloof in de opstanding van Jezus te onderbouwen hoor! Bijvoorbeeld: hoe komt het dat een groep discipelen die allemaal bang waren en dachten dat het over en uit was na Jezus' dood..., hoe komt het dat die groep discipelen zo overtuigd ging vertellen dat Jezus was opgestaan uit de dood en dat zij zelfs hun leven er voor over hadden om andere mensen hierover te vertellen? Zelfs de doodsdreigingen konden hen niet verhinderen om overal te willen gaan vertellen dat Jezus is opgestaan.

Misschien is het ook wel de vraag of wij er open voor staan om het *te willen* geloven. Of hebben wij ons zo opgesloten in ons gesloten wereldbeeld dat er niets meer kan gebeuren dan alleen wat wij mensen kunnen verklaren? Maar dat is toch dan wel een heel beperkt wereldbeeld, zeker voor zulke hoogontwikkelde mensen als wij mensen uit de 21e eeuw... Maar goed, laten wij eerlijk zijn..., het blijft moeilijk. Ik kan stadhouder Festus in dat opzicht best wel begrijpen...

Ik wil nog één ding toevoegen aan deze bespiegelingen over de opstanding en dan ga ik terug naar dat woord 'hoop':

Je moet je de opstanding van Jezus en de opstanding der doden in de toekomst niet verkeerd voorstellen. Het is een opstaan *aan de andere kant van de dood*. Een opstaan in de nieuwe wereld van God. Jezus is niet opgestaan op de manier van een reanimatie: Hij was weg, maar gelukkig, Hij is na drie dagen weer gaan ademen en kwam weer terug zoals Hij was. Nee, Jezus is opgestaan in een nieuwe wereld. Aan de andere kant van de dood, die dimensie waar wij alleen over kunnen stamelen, waar wij ons met onze beperkte kennis en voorstellingsvermogen eigenlijk geen voorstelling van kunnen maken. En daarom is die opmerking 'er is nog nooit iemand teruggekomen' eigenlijk ook niet zo zinnig. Want het klopt. Er is nog nooit iemand teruggekomen. En dat zal niet gebeuren ook. Want je staat dan op de trein te wachten bij het verkeerde spoor. Jezus is opgestaan uit de dood *aan de andere zijde* van de dood. Aan de andere kant van de Jordaan. In het Beloofde Land. In Gods Koninkrijk. ... Al die keren dat Jezus aan Zijn discipelen verscheen en dat Hij op de weg naar Damascus aan Paulus verscheen..., toen werd er dus een glimp opgevangen van Gods nieuwe wereld, van dat Koninkrijk dat zal komen, van dat verheerlijkte lichaam dat wij dan zullen hebben. Jezus mocht daar al zijn. En Hij liet er even een glimp van ervaren aan Paulus op de weg naar Damascus. Straks zullen daar al diegenen zijn die Hem zijn gevolgd. Straks zal heel de wereld in die heerlijkheid opgenomen worden en daardoor getransformeerd worden. Dat is de hoop, waar Paulus zo vol van was en waardoor hij zo verlangde naar dat moment. Hij kon daarom ook niets anders dan daarvan getuigen. Zo vol van die hoop op de opstanding der doden.

We gaan nu weer terug naar die hoop...

Paulus zegt heel vrijpostig tegen de hooggeplaatsten, nadat stadhouder Festus had uitgeroepen dat Paulus wartaal uitsloeg: 'ik zou tot God willen bidden dat niet alleen u, maar allen die nu naar me luisteren net zo worden als ik, afgezien dan van deze boeien.' Die handboeien die wenste Paulus zijn luisteraars niet toe. Paulus kon daar zelfs een grapje over maken op dat moment waarop het er om spande, want hij was niet bang. Hij was namelijk vol van hoop. 'Ik bid u toe dat u net wordt als ik'. Had Paulus het zo met zichzelf getroffen? Ik denk dat het bij Paulus iets anders was. 'Ik bid u toe dat u net wordt als ik'. Waarom? Paulus was zijn hele veelbelovende carrière bij het orthodoxe jodendom kwijtgeraakt. Hij had zelfs zijn leven te vrezen, men hield meerdere keren een klopjacht op hem. Paulus heeft veel tegenlagen gekend in zijn leven. Hij had ook geen gezin. Geen kinderen. Nooit een partner gehad. Vaak een gespannen situatie in de gemeente waar hij werkte, omdat hij heel veel geestelijke tegenstand ondervond. Wat valt er jaloers te worden op Paulus om ook zo te willen zijn als hij? *De hoop* die hij had. Want die hoop maakte alles anders!

Die hoop van de opstanding der doden, doordat Jezus is opgestaan, die hoop vertelt ons dat het verdriet van vandaag en de zorgen voor morgen niet het laatste woord hebben. Want het laatste woord is al uitgesproken. Toen Jezus is opgestaan uit de dood.

Wat een prachtige boodschap : er is hoop voor deze wereld! Ik zeg dat wel met een brok in mijn keel, want misschien heeft u in de afgelopen week ook wel die beelden uit Jemen voorbij zien komen. 85.000 kinderen door honger overleden. Wat valt er *dan* nog te zeggen als je dat hoort of ziet... Met die hoop die wij mogen hebben moeten wij het verschrikkelijke leed op deze wereld dan ook niet overschreeuwen. Maar... *er zal een keer recht gedaan worden*. Hoe houd je het in deze wereld uit, als je dat niet gelooft..., als je niet gelooft dat God ooit een keer recht zal doen aan al die mensen die gruwelijk onrecht is aangedaan, al die mensen die geboren en gestorven zijn in een land zonder hoop, zonder hulp? Hoe houd je het uit in een wereld, waarin voedseltransporten worden tegengehouden en mensen

worden uitgebuit en muren rondom rijke landen hoog worden opgetrokken? Alleen door de hoop dat God eens recht zal brengen. Ik geloof het. Want met Pasen heeft God recht gedaan. Toen is Degene die zo gruwelijk veel onrecht is aangedaan, Degene die na een schijnproces is gekruisigd, waar joden bij zijn dood stonden te joelen en Romeinse heidenen stonden te lachen... toen is Diegene recht gedaan. Want God heeft Hem doen opstaan uit de dood. En zo, zo zal God eenmaal recht doen aan deze wereld. Het kwaad en de kwaaddoeners zal vergelding worden gedaan. Het onrecht zal worden rechtgezet. Het zinloze lijden zal voorgoed over zijn.

Nieuw leven zal er zijn! Voor mensen die veel te vroeg zijn gestorven. Voor mensen die geen kans hebben gekregen om werkelijk te leven. Opstandingsleven! De tranen van gemis en van woede of machteloosheid zullen worden gedroogd. De diepe wonden van het leven zullen worden geheeld. De schuld of schaamte die ons achtervolgt, zal niet meer gevonden worden.

In die nieuwe wereld zal het niet meer om onszelf draaien. Wij zullen niet meer last hebben van het egoïsme van de mensen van tegenwoordig. Wij zullen niet meer last hebben van ons eigen egoïsme, dat zoveel woorden en daden doortrekt. Alles zal om Christus gaan. Hij zal de eer krijgen. Daarom ging Paulus alle landen door om van Jezus te vertellen, om – zo verwoordt hij tegenover Festus en Agrippa de opdracht die hij van Jezus had ontvangen: *om hun de ogen te openen, zodat ze zich van de duisternis naar het licht keren, en van de macht van Satan naar God. Door het geloof in Mij (zegt Jezus) zullen ze vergeving krijgen voor hun zonden, en samen met allen die Mij toebehoren zullen ze deel krijgen aan Mijn koninkrijk*. Nu is het een wirwar van allemaal koninkrijken, staten en naties. Economische belangen houden landen bij elkaar, of stoten landen van elkaar af. En de wereld is zo ingewikkeld geworden, alles grijpt zo in elkaar dat wij er geen controle meer over hebben. Met als gevolg: angst, onzekerheid, populisme... Hoe zal het zich allemaal ontwikkelen? ... Paulus heeft ondanks alles en door alles heen hoop.

Mooi hè, hoe Paulus daar voor die regeringsleiders getuigt van zijn hoop. Hij hoopt dat zij en dat u en ik zullen zijn, zoals hij. Of u ook zo'n goed betoog moet kunnen houden tegenover rechters en regeringsleiders, misschien wel, maar misschien ook niet. Wees in ieder geval bereid – om het met woorden uit de brief van Petrus te zeggen – om verantwoording af te leggen van de hoop die in u is.

Laat die hoop je leven bepalen. Laat je niet gijzelen door je angsten. Ga niet mee in het al te gemakkelijke geroep en veroordelen van mensen en groepen. Laat je niet leiden door angst. Maar door de hoop.

Geef die hoop ook gestalte in je dagelijks leven. Door tekenen van hoop aan anderen te geven. Een stukje aandacht voor mensen die zichzelf buitengesloten voelen. Toch die betrokkenheid tonen, ook al lijkt die ander je liefde af te stoten. De minste willen zijn op momenten dat je sterk genoeg bent om jezelf te verliezen. Streeft naar recht en gerechtigheid op deze aarde. Laat die hoop je dagelijks leven, je keuzen, je denken en je doen doortrekken.

We hebben het hele leven, de zin van het leven, de zin van heel de wereld tot op het diepst doordacht. Het is niet om het even: 'we zien wel hoe het straks zal zijn, als wij komen te sterven.' Nee, het gaat om leven of dood. Licht of duisternis. Hoop of geen hoop.

Houd die hoop vast, die hoop op Gods nieuwe wereld. En volg Jezus op weg daarnaar toe. Hij is ons voorgegaan.